

7/5478

T.C.  
BAŞBAKANLIK  
Hazine Müsteşarlığı

SAYI: B.02.1.HM.0.EKA-02.01-13/  
KONU: Soru Önergesi

03.05.05\* 25918

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI  
GENEL SEKRETERLİĞİNE  
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ : 04.04.2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10206 sayılı yazı.

İlgi yazıda bahse konu, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Eraslan tarafından tevcih edilen 7/5478 sayılı yazılı soru önergesinin sureti ekli olarak gönderilmiş ve süresi içinde cevaplandırılması talep edilmiştir.

Söz konusu soru önergesine ilişkin Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan cevap metni ekte yer almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.



Ali BABACAN  
Devlet Bakanı

EKLER:

EK-1: Yazı (1 adet-3 sayfa)

DAĞITIM:

Bilgi: Başbakanlığa

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ERASLAN'IN TEVCİH ETTİĞİ 7/5478 –  
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ İÇİN HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TARAFINDAN  
HAZIRLANAN CEVAP METNİ**

**Soru 1:**

**İktidarınız döneminde IMF, Dünya Bankası ve diğer uluslararası finans kuruluşlarından alınan toplam kredi miktarı ne kadardır? Alınan kredilerin vadesi ve faiz oranı nedir?**

**Cevap 1:**

Kasım 2002- Mart 2005 döneminde Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve diğer uluslararası finans kuruluşlarından sağlanan toplam kredi miktarı şöyle olmuştur:

| (Milyon ABD Doları) | IMF          | Dünya Bankası | Tahvil İhracı | Diğer Uluslararası Finans Kuruluşlarından Proje Finansmanı Amacıyla Sağlanan Krediler | TOPLAM        |
|---------------------|--------------|---------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Kasım-Aralık 2002   | 0            | 0             | 1.150         | 254                                                                                   | 1.404         |
| 2003                | 1.770        | 0             | 5.274         | 1.995                                                                                 | 9.039         |
| 2004                | 1.170        | 1.584         | 5.752         | 2.591                                                                                 | 11.097        |
| 2005*               | 0            | 0             | 3.303         | 1.114                                                                                 | 4.417         |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>2.940</b> | <b>1.584</b>  | <b>15.479</b> | <b>5.954</b>                                                                          | <b>25.957</b> |

(\*) Mart sonu itibarıyla

Uluslararası Para Fonu'na ödediğimiz faiz oranı, her hafta uluslararası kabul görmüş para birimlerinin (Euro, Sterlin, ABD Doları ve Japon Yeni) faiz oranlarında meydana gelen değişimlere bağlı olarak yeniden hesaplanmakta olup, haftalık bazda değişiklik göstermektedir. Hesaplama yöntemi ve faiz hesabında kullanılan parametreler [www.imf.org](http://www.imf.org) adresinde yer almaktadır. Uluslararası Para Fonu kredilerinin toplam vadesi 4 yıl olup, bu sürenin 2 yıl 3 ayı geri ödemesiz dönemden oluşmaktadır.

Dünya Bankası'nda Türkiye'nin de dahil olduğu grubun içinde bulunduğumuz dönemde sağladığı krediler, 5 yılı ödemesiz dönem olmak üzere toplam 17 yıl vadelidir. Yine içinde bulunduğumuz dönemde Dünya Bankası'ndan sağlanan krediler için uygulanan faiz oranı LIBOR+0,50'dir.

Diğer uluslararası finans kuruluşlarından sağlanan kredilerin faiz ve vade koşulları, kredi veren kuruluşa göre değişmekle birlikte bu tür kullanımlar iç piyasada gerçekleştirilen borçlanmalara göre daha düşük faiz oranı ve daha uzun bir vade yapısı içermektedir.

**Soru 2:**

**Hükümetiniz döneminde gerek IMF'den gerekse başka finans kuruluşlarından sağlanan krediler nerelerde kullanılmıştır?**

**Cevap 2:**

Uygulanmakta olan program kapsamında IMF'den sağlanan krediler bütçe finansmanı amacıyla kullanılmıştır. Dünya Bankası'ndan sağlanan program kredileri bütçe finansmanı amacıyla kullanılırken proje kredileri tarım, enerji ve sağlık sektörleri ile KOBİ'lerin finansmanı amacıyla kullanılmıştır. Diğer kuruluşlardan proje finansmanı amacıyla sağlanan krediler ise ağırlıklı olarak sanayi (enerji), tarım, altyapı, sağlık, eğitim ve ulaştırma sektörleri için kullanılmıştır.

**Soru 3:**

**Son beş yılda dış ve iç borcumuz ne olmuştur? GSMH'ye oranı nasıl bir seyir izlemiştir?**

**Cevap 3:**

Kamu net borç stokunun 2000-2004 dönemindeki mutlak değer olarak gelişimi aşağıdaki tabloda yer almaktadır. 2001 yılında yüzde 90,5 seviyesinde olan kamu net borç stokunun GSMH'ya oranı 2004 sonu itibariyle yüzde 63,5 seviyesine gerilemiştir.

|                                         | (Trilyon TL) |         |         |         |         |
|-----------------------------------------|--------------|---------|---------|---------|---------|
|                                         | 2000         | 2001    | 2002    | 2003*   | 2004*   |
| <b>Kamu Net Borç Stoku</b>              | 72.170       | 159.746 | 216.038 | 251.089 | 272.195 |
| <b>Net Dış Borç Stoku</b>               | 24.433       | 66.621  | 88.840  | 78.815  | 75.061  |
| <b>Net İç Borç Stoku</b>                | 47.737       | 93.125  | 127.198 | 172.274 | 197.134 |
| <b>Kamu Net Borç Stoku/GSMH (yüzde)</b> | 57,5         | 90,5    | 78,5    | 70,4    | 63,5    |

(\*) Geçici

**Soru 4:**

**Dış ve iç borcumuzdan kurtulmak için nasıl bir program uygulamayı düşünüyorsunuz?**

**Cevap 4:**

1990'lı yıllar boyunca kamu harcamalarının artması neticesinde kamu kesimi borçlanma ihtiyacı artmıştır. Bu durum kamunun yüklü miktarda borçlanması gereğini doğurmuş, borçlanma maliyetlerinin yüksek seyretmesine neden olmuş ve borç stoku artmıştır.

Temelinde yüksek kamu açıkları ve yüksek borçlanma maliyetleri bulunan borç stoku artışının çözümü temel olarak bu iki unsura bağlıdır. Kamu açıklarının ve borçlanma maliyetinin düşürülmesi borç stokunun azaltılmasında temel rol oynayacaktır. Bu çerçevede

öncelikle kamu kesimi faiz dışı fazlasının artırılması ve reel faiz seviyesinin düşürülmesi gerekmektedir.

2002 yılından bu yana kamu kesimi faiz dışı fazlasının artırılması amacına yönelik olarak sıkı maliye politikası uygulanmaktadır. Bu sayede mali disiplin sağlanabilmiş, faiz dışı fazla artırılabilmiştir. 2003 yılında faiz dışı fazlanın GSMH'ya oranı yüzde 6,3 olmuş 2004 yılında ise bu oran yüzde 7 civarında gerçekleşmiştir.

Mali disiplini sürdürme konusundaki kararlılık ve şeffaflık ilkesine bağlı bir yönetim anlayışı benimsendiği açık olarak ortaya konmuş, bu durum piyasalarda son derece olumlu algılanarak uygulanan politikalara güven artmıştır. Ekonomik istikrarla birlikte güven ortamı borçlanma maliyetinin ciddi miktarda gerilemesini sağlamıştır. 2002 yılı sonu itibariyle yüzde 64 seviyesinde olan TL cinsi iç borçlanmanın ortalama maliyeti 2004 yılında yüzde 24,7 seviyesine gerilemiş, 2005 yılı ilk çeyreğinde ise yüzde 18,4 olarak gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak sağlanan politik istikrar ortamı sayesinde ekonomimiz, hızlı bir toparlanma sürecine girmiş, Türk Lirası'na duyulan güven artmış, borçlanma maliyetinde kayda değer düşüşler yaşanmış ve uygulanan sıkı maliye politikası sayesinde borçlanma ihtiyacı önemli ölçüde azalmıştır. Böylece borç stokunun artış hızı yavaşlamıştır. Bu dönemde kamu net borç stokunun GSMH'ya oranı olan "borç yükü" büyük oranda azalmıştır. Kamu net borç stokunun, milli gelire oranı 2003 yılında 2002 yılına kıyasla 8,1 puan azalarak yüzde 70,4 düzeyine, 2004 yılında da 7 puanlık bir azalma ile yüzde 63,5 seviyesine gerilemiştir. 2005 yılında da disiplinli maliye politikası sürdürülecek olup faiz dışı fazlanın GSMH'ya oranının yüzde 6,5 olması hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra ekonomik istikrarın sürmesi finansal kesimin güçlenmeye devam etmesi ile borçlanma maliyetlerinin düşmesi beklenmektedir. Böylelikle makroekonomik istikrarın kalıcı kılınması ve mali disipline verilen önemin devam etmesi ile borç stokunun milli gelire oranı Maastricht kriteri olan yüzde 60 seviyesinin de altına kısa zamanda inecektir.